

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД «БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ КРИЗОВИЙ ЦЕНТР «СОЦІОТЕРАПІЯ»
ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АНКОР»
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК імені СТЕФАНА БАТОРІЯ
(Республіка Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСОБИСТОСТІ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

08 жовтня 2024 року, м. Київ

УДК 155.9

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій» 08 жовтня 2024 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 161с.

Друкується за рішенням Вченої ради
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 11 від 21.11.2024 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Оксана СЕРГЕСНKOBA, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Олена ЛИТВИНЕНКО, завідувач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, доцент.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Олена СОРОКІНА, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ярослав КОРКОС, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор філософії з спеціальності 053 Психологія.

Ганна СОБЧАК, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

У збірнику тез наукових доповідей висвітлено наукові та прикладні аспекти соціально-психологічної допомоги особистості; соціально-психологічну допомогу постраждалим під час кризових подій та військового конфлікту; особливості психологічної культури та просвіта у воєнний та повоєнний час; психологічну парадигму у розбудові інклюзії в освітньому просторі.

© Факультет психології,
соціальної роботи та
спеціальної освіти

СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 1

«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ»

А. Д. Васильєв

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ У ПОДОЛАННІ РОЗЛАДУ СОЦІАЛЬНОЇ ТРИВОГИ.....9

Г. І. Васильєва, К. О. Сінько

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЦАМИ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....11

Н. Д. Вінник, В. В. Бабенко

ДО ПИТАННЯ ФРУСТРАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....13

Н. Д. Вінник, Т. Є. Кременська

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВИБІР ОСОБИСТІСТЮ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ЖИТТЄВИХ КРИЗАХ.....14

Н. Д. Вінник, О. В. Майбоженко

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КРИЗИ ДІТЬМИ 6-7 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКОТЕРАПІЇ.....16

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ ТА МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ В НАВЧАННІ.....18

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА МОТИВАЦІЮ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В НАВЧАННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....20

І. А. Власенко

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ДРУЖИНАМ ІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....22

І. А. Власенко, Н. І. Лобаненко

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ ЖІНОК - ВИМУШЕНИХ МІГРАНТОК.....24

І. А. Власенко, Т. К. Яворська

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВОЇ КРИЗИ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ТА ЇЇ ПОДОЛАННЯ.....26

Ж. Окамбі-Кіндало Ясса

ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ НАРЦИСТИЧНОЇ ТРАВМИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ.....29

Н. О. Довгань

КОНСТРУКТИВНА ПОВЕДІНКА ГРОМАДЯН У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ: ТЕХНОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ.....30

Є. Ю. Журавель

БІОСУГЕСТИВНА ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ СТРЕС- АСОЦІЙОВАНИХ РОЗЛАДІВ У ЛЮДЕЙ ІЗ БОЙОВИМ ДОСВІДОМ.....32

7. Shirotzuki K., Noda S. Cognitive behavior therapy and mindfulness-based intervention for social anxiety disorder. *Anxiety Disorder-From Childhood to Adulthood*. 2018. URL: <http://doi.org/10.5772/intechopen.79345> (date of access: 30.09.2024).

Г. І. Васильєва м. Київ,
h.vasylieva@kubg.edu.ua

К. О. Сінько м. Київ,
kokordolevska.fpsrso23m@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Мовленнєвий розвиток дитини є ключовою умовою формування її особистості в дошкільному віці. Різні порушення психофізичного розвитку ускладнюють комунікацію дитини, негативно впливають на її інтелектуальну діяльність, змінюють емоційну сферу, обмежують засвоєння понять, а також суттєво знижують мовленнєву активність. Наявні у дитини мовленнєві психоемоційні труднощі значно загострюються, коли вона внаслідок воєнних дій стикається з різними психотравмуючими ситуаціями. У зв'язку з цим виникає необхідність впровадження нетрадиційних та інноваційних підходів для розвитку мовлення у дітей з функціональними труднощами. Це, в першу чергу, допоможе нормалізувати психо-емоційний стан дитини та сприятиме підвищенню рівня її мовленнєвого розвитку.

А. Богуш, Г. Ващенко та інші вітчизняні науковці акцентують увагу на використанні дидактичної гри в освітньому процесі дітей старшого дошкільного віку як ефективного методу розвитку зв'язного, граматично правильного діалогічного та монологічного мовлення [1, с. 123; 2, с. 85]. Василь Сухомлинський писав: «У грі розкривається перед дітьми світ, розкриваються творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку...»

Разом з тим, аналіз наукових досліджень показав, що проблема розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами засобом дидактичної гри вивчена недостатньо.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності використання комплексу дидактичних ігор для розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами.

Виклад основного матеріалу. Проблема розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами є актуальною в сучасній педагогіці. Завдяки мовленнєвій діяльності дитина здатна чути та розуміти оточуючих, спілкуватися, бути прийнятою та активно брати участь у грі, яка є провідною в даному віковому періоді. У зв'язку з тим, що дошкільний вік є надзвичайно важливим для розвитку мовлення, це накладає неабияку відповідальність на педагогів, які працюють з дітьми. Розвиток мовлення передбачає комплексну роботу над усіма його аспектами: фонетикою, лексикою, граматиною, а також над розвитком діалогічних та монологічних навичок.

Педагоги повинні створити умови для успішного розвитку мовлення та пошуку найефективніших методів виховання мовленнєвої особистості. Дидактичні ігри розглядають як сучасну технологію, яка позитивно впливає на формування та розвиток зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Дослідження проводилося на базі Інклюзивно-ресурсного центру Коростишівської міської ради. В ньому брали участь діти старшого дошкільного віку 6-7 років, дві групи по 14 дітей, контрольна група - діти з нормальним мовленнєвим розвитком та експериментальна група - діти з мовленнєвими труднощами. На констатувальному етапі педагогічного експерименту ми визначили рівень розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку. За допомогою діагностичних завдань, розроблених Н. Гузеєвою [3, с. 112], помітили, що не всі діти можуть скласти граматично правильні та змістовні речення. Використання в роботі дидактичних ігор, спрямованих на розвиток усіх сторін мовлення, розроблений нами комплекс ігор у вигляді календарнотематичного планування роботи із використанням дидактичних ігор різної спрямованості у розвитку зв'язного мовлення, план роботи з батьками, застосування розвивальної гри «Активіті» допомогли підвищити результат в експериментальній групі на 25 - 30%. У контрольних групах після проведеної роботи з дітьми також спостерігається незначне збільшення рівня розвитку зв'язного мовлення. Це свідчить про те, що використання дидактичних ігор в освітньому процесі сприяє розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. На основі результатів дослідження розробили методичні рекомендації, які містять ефективні прийоми та методи з навчання дітей переказу, складання розповіді за серією сюжетних картинок, складання оповідань-загадок тощо. Запропоновані прийоми сприяють підвищенню рівня мовленнєвого розвитку дітей, формуванню умінь вербалізації вироблених дій та окремих видів діяльності у формі розгорнутих зв'язних висловлювань.

Таким чином, використання ігрових технологій у розвитку зв'язного мовлення є ефективним засобом корекційної роботи з дітьми старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами. Проведені дослідження підтвердили позитивну динаміку у мовленнєвій активності, збільшення кількості складних речень, покращення загальної комунікативної компетентності дітей та їх емоційного стану.

Список використаних джерел

1. Богуш А. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку: навч. посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2005. 123 с.
2. Ващенко Г. Сучасні тенденції виховання дітей: посібник для педагогів та батьків. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022. 45.с.
3. Гузеєва Н. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: метод. посібник. Київ: Видавництво «Ранок», 2012. 112 с.